

Asia: VN/31277/2025

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön selvityksestä yhtiökohtaisen IFRS-tilinpäätöksen ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain tuloslaskentaa koskevan sääntelyn välisistä ongelmakohdista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Selvityksestä yhtiökohtaisen IFRS-tilinpäätöksen ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain tuloslaskentaa koskevan sääntelyn välisistä ongelmakohdista;

Kiitän valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntoni selvityksestä otsikkoasiassa 14.10.2025 julkaistuun lausuntopyyntöön perustuen.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti muistiossa selvitetään verotuksen ja kirjanpitosääntelyn eroavaisuudet ja mahdolliset yhdenmukaistamistarpeet (IFRS). Tässä tarkasteltavassa kokonaisuudessa verotuksen ja kirjanpitosääntelyn eroavaisuuksia ja yhdenmukaistamistarpeita on selvitetty pääasiallisesti siitä näkökulmasta, että verotuksen ei tulisi muodostaa estettä yhtiökohtaisen IFRS-tilinpäätöksen laatimiselle. Selvityksessä on keskitytty lähinnä osakeyhtiömuotoisten yhtiöiden verotuksen ja kirjanpidon välisiin eroihin ja yhdenmukaistamistarpeisiin edellä todetusta näkökulmasta.

Lausunnossa pitäydyn hyvin yleisiin kommentteihin sekä viittauksiin liittyen tehtyyn kattavaan selvitykseen, muistion laatijan, erityisasiantuntija Joonas Tuomisen Vero-opintopäivillä 3.11.2025 aiheesta pitämään esitykseen, jossa avattiin onnistuneesti selvityksen taustoja ja keskeistä sisältöä sekä KTT, dosentti Timo Torkkelin seikkaperäisiin huomioihin. Näin toimien on mahdollista välttää jo aiemmin lausutun toistaminen. Samalla nämä aiempia kannanottoja korostavat kommentit on tarkoitettu otettavaksi huomioon valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomassa laajuudessa.

Ehdotetusta uudistuksesta sekä sen lähtökohdista

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti muistiossa selvitetään verotuksen ja kirjanpitosääntelyn eroavaisuudet ja mahdolliset yhdenmukaistamistarpeet (IFRS). Kysymyksenasettelu ja aihepiiri on ollut esillä vuonna kirjanpitolakiin (KPL) tehdyn lisäyksen (7 a luku) jälkeen eri tavoin muun muassa Yritysverotuksen kehittämistyöryhmän raportissa ”Verotus, tilinpäätös ja yhtiöoikeus” (2006).

Nyt tarkasteltavan olevan selvityksen mukaan,

jotta verotus ei olisi esteenä yhtiökohtaisen IFRS-tilinpäätöksen laatimiselle, tulisi verotuksessa luopua poistojen kirjanpitosidonnaisuudesta pääosin niiden verovelvollisten osalta, jotka laativat yhtiökohtaisen tilinpäätöksen IFRS-standardien mukaisesti. Lisäksi konserniavustusta koskevaa sääntelyä tulisi muuttaa siten, että konserniavustuksen tulosvaikutteista kirjaamista kirjanpitoon ei vaadittaisi. Myös talletuspankkien ja luottolaitosten luottotappiovaraus tulisi korvata uudella sääntelyllä, joka mahdollistaisi odotettavissa olevien ja toteutuneiden luottotappioiden vähentämisen kirjanpidon tavoin.

Lisäksi elinkeinoverolain säännöksiin olisi syytä tehdä veropohjan laajuuteen ja verojärjestelmän systematiikkaan liittyvä rahoitusvälineiden käyvän arvon muutoksia koskeva uudistus, jolla kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvälineiden arvonmuutoksia koskeva sääntely laajennettaisiin koskemaan kaikkia tulosvaikutteisesti käypään arvoon arvostettavia rahoitusvälineiden arvonmuutoksia (IFRS 9).

Lisäksi arvonmuutoksen veronalaisuus ja vähennyskelpoisuus tulisi muuttaa vastaamaan rahoitusvälineen lopullisesta luovutuksesta aiheutuvan luovutushinnan ja hankintamenon erotuksen tai muun voiton tai tappion verokohtelua. Olisi lisäksi myös perusteltua harkita tiettyjen elinkeinoverolain jaksottamista koskevien säännösten muuttamista.

Selvityksen keskeiset teemat ja kehittämis ehdotukset jakautuvat siten perustellusti verotuksen poistojärjestelmän kehittämiseen (luku 2 Poistojärjestelmät kirjanpidossa ja verotuksessa), realisoitumattomia arvonmuutoksia koskevan sääntelyn kehittämiseen (luku 3 Rahoitusvälineiden, sijoituskiinteistöjen ja biologisten hyödykkeiden arvonmuutokset ja hyödykkeiden vähentäminen), konserniavustusjärjestelmän kehittämiseen (luku 4 Verotuksen konserniavustusjärjestelmä), varauksia koskevan sääntelyn kehittämiseen (luku 5 Verotuksessa vähennettävät varaukset ja varausten kirjanpitosidonnaisuus) sekä muihin IFRS-tilinpäätökseen liittyviin EVL:n jaksotussäännösten kehittämistarpeisiin (luku 6 Eräät muut IFRS-tilinpäätökseen liittyvät EVL:n jaksotussäännösten kehittämistarpeet).

Lisäksi Tuominen esittää selvityksen lopuksi luvussa 7 yhteenvedon esityksistä verolainsäädännön kehittämiseksi. Ne on kiteytetty 6 pääkohtaan, jotka perustuvat edellä esitettyyn selvitykseen. Laadittua kokonaisuutta voidaan pitää onnistuneena kokonaisuutena, jossa tehdään perusteltuja kehittämissuhteita ja ratkaisuja ongelmiin, jotka ovat olleet alan toimijoille ilmeisiä parinkymmenen vuoden ajan.

Muutamia huomioita

Selvityksen yhteenvedossa todetaan, että EVL:n mukaisesti toimitettavalla verotuksella ja kotimaiseen sääntelyyn perustuvalla kirjanpidon tuloslaskennalla on huomattava sisällöllinen yhteneväisyys ja että verotuksessa saatetaan noudattaa kirjanpidon jaksotusratkaisuja, vaikka tähän velvoittavaa normia ei olisikaan. Sen mukaan VM:n selvityksessä esitettävillä lainsäädäntömuutoksilla ei tavoitella EVL:n täydellistä yhteensovittamista IFRS-tilinpäätökseen, vaan yhtiökohtaiseen IFRS-tilinpäätökseen liittyvien olennaisimpien verotuksellisten esteiden poistamista. Edelleen todetaan, että ne vaikuttaisivat merkittävästi verrattain harvojen yritysten verotukseen.

Selvitys on seikkaperäinen ja hyvin laadittu kokonaisuus. Valtiovarainministeriön vero-osastoa voi onnitella riittävän ja hyvin kohdennetun resurssin varaamisesta tälle tärkeälle ja ajankohtaiselle uudistukselle. Selvitys tarjoaa erinomaiset lähtökohdat lainsäädäntömuutoksille. Kun Joonas Tuominen on esityksessään Vero-opintopäivillä viitannut siihen, että lainsäädäntömuutoksilla ei tavoitella EVL:n täydellistä yhteensovittamista IFRS-tilinpäätökseen, olisi periaatteessa mahdollisuus esittää vaatimus kunnianhimoisemmasta tavoitetasosta. Sitä ei kuitenkaan voitane pitää järkevänä ja realistisena, kuten selvityskin osoittaa. Tärkeintä on saada pitkän odotuksen jälkeen vihdoinkin poistettua sääntelyyn liittyvät epäkohdat, joita koskevat perustellut toimenpiteet käyvät selvityksestä hyvin ilmi.

Verotuksen ja kirjanpidon tuloslaskentaa koskevissa kysymyksissä selvityksen laatineen Joonas Tuomisen ohella aihepiiriin syväosaamista – myös akateemisista lähtökohdista – edustaa KTT, dosentti Timo Torkkel, jonka kanssa olen saanut olla viestinvaihdossa hänen laatiessaan lausuntoa selvityksen perusteella. Hän on nostonut lausunnossaan myös yksityiskohtaisia huomioita selvitykseen liittyen.

Sen vuoksi pidän perusteltuna, että lainsäädäntömuutoksia edelleen valmisteltaessa otetaan lähtökohdaksi Joonas Tuomisen laatima selvitys. Lisäksi on hyvä huomioida hänen Vero-opintopäivillä 3.11.2025 pitämänsä esitys aiheesta. Näin syntyvää kokonaisuutta on tarpeen haastaa Torkkelin asiantuntevilla huomioilla. Molempien mainittujen asiantuntijoiden kanssa tekemääni pitkäaikaiseen yhteistyöhön perustuen en pidä järkevänä pyrkiä sanoittamaan näitä asioita ja heidän jo esittämänsä uudelleen vaan uskon edellä kuvaamani tapa edetä ja kehittää sääntelyä edelleen takaa parhaan lopputuloksen.

Toivon valtiovarainministeriön ottavan esittämäni kommentit huomioon harkitsemassaan laajuudessa.

Juha Lindgren